

بررسی تاثیر آموزش بهداشت دست (به عنوان یک استراتژی پیشگیری کننده از بیماری های واگیر دار در مدارس) بر میزان تبعیت دانش آموزان دختر در رعایت اصول شستشوی دست در یکی از مدارس ابتدایی غیر انتفاعی در سال 96

الهام داستان پور¹، معصومه داستان پور²

مقدمه: مدرسه نهادی است که در آن یک سوم جمعیت کشور در زمان معین برای آموزش و پرورش گرد هم می آیند. بنابر این برای توسعه ی بهداشت دانش آموزان، کارکنان مدرسه، خانواده ها و بالاخره جامعه، مدرسه جایگاه فوق العاده ای است. زیرا فرصت های دستیابی به دستاوردهای مهم بهداشت و آموزش را با سرمایه گذاری اندک در آموزش و منابع بهداشتی فراهم می کند. دانش آموزان قشر آسیب پذیر جامعه بوده که ارائه خدمات جهت آنها در تمام جوامع مد نظر قرار می گیرد. به طوری که در اکثر کشورهای جهان مراقبت های بهداشتی دانش آموزان و آموزش آنها از مهمترین مسائل ویژه بهداشتی می باشد. از آن جا که بهداشت دست یکی از ارکان اساسی و کم هزینه و ساده در پیشگیری و کنترل بیماری های واگیر دار می باشد:

پژوهش حاضر باهدف بررسی تاثیر آموزش بهداشت دست بر میزان تبعیت دانش آموزان دختر در رعایت اصول شستشوی دست یکی از مدارس ابتدایی غیر انتفاعی در سال 1396 انجام گرفت.

روش تحقیق:

این مطالعه به صورت نیمه تجربی و به روش سرشماری بر روی دانش آموزان کلاس های سوم و چهارم و پنجم یکی از مدارس غیر انتفاعی شهر اصفهان طراحی و اجرا شد. هدف آموزش در این مطالعه آگاه کردن دانش آموزان از سلامت بهداشت و علاقه مند کردن آن ها به عادات صحیح بهداشتی (از جمله بهداشت دست) بود. روش آموزش انتخابی در این پژوهش بر اساس مخروط تجارب دیل (یادگیرندگان کم سن از قاعده مخروط و با نزدیک شدن به راس آن سن آنها افزایش می یابد انتخاب شد که با توجه به قاعده مخروط در: 1- حیطه آموزش مفاهیم تازه: از طریق الف- سخنرانی توسط سوپروایزر کنترل عفونت بیمارستان مجاور مدرسه که 10 دقیقه اول هر کلاس

¹ نویسنده مسؤل، دکتری پژوهش محور و سوپروایزر کنترل عفونت بیمارستان خورشید اصفهان
² کارشناس بهداشت و مربی بهداشت در مرکز آموزش ابتدایی غیر انتفاعی اصفهان

اهمیت شستشوی دست و چگونگی هند راب و هند واش آموزش داده شد ب- از یک نمایش 15 دقیقه ای توسط دانش آموزان که سناریو آن توسط یک کارگردان که خود در رشته پرستاری تحصیل نموده بود استفاده گردید . آموزش به منظور 2- افزایش مهارت فراگیر از طریق پخش فیلم آموزشی در زمینه انتقال بیماری ها از طریق دست و چگونگی شستشوی صحیح دست ها، متناسب با روحیه دانش آموزان و شاد در یک جلسه گروهی در سالن مدرسه برای گروه هدف 3- آموزش به منظور تغییر نگرش و ارزشها در فراگیر از طریق ایفای نقش توسط دانش آموزان (به این صورت که از دانش آموزان همیار سلامت در نقش میکروب و محلول های شستشو (آب و صابون و محلول های الکلی) انجام شد. در نهایت جهت دسترسی دانش آموزان در ورودی هر کلاس محلول ضد عفونی کننده الکلی به همراه پوستر های رنگی آموزش بهداشت دست نیز قرار داده شد . برای تشویق رفتار های مثبت و صحیح دانش آموزان نیز پته های تشویقی که توسط ناظم و مربی بهداشت در موقعت هایی که دانش آموزان رفتار صحیح را انجام می دادند در نظر گرفته شد. در نهایت میزان تبعیت دانش آموزان، قبل و بعد از اجرای کلیه مداخلات آموزشی انجام شده با استفاده از فهرست واریسی محقق ساخته با روایی و پایایی تایید شده توسط 4 نفر از اساتید بهداشت و پرستاری دانشکده بهداشت مورد ارزیابی قرار گرفت (نسبت روایی (CVR) 85/ و شاخص روایی محتوایی (8 CVI) / و با آلفا کرونباخ 75/). داده های این پژوهش، با استفاده از نرم افزار آماري اس پی اس نسخه 16 و آنالیز داده های تکراری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها:

آنالیز داده های این تحقیق که در بین 90 دانش آموز دختر در سه پایه سوم و چهارم و پنجم ابتدایی در یک دوره 6 ماهه نشان داد 99 درصد دانش آموزان در زمینه شستشوی صحیح دست آموزش ندیده بودند، پس از انجام کلیه مداخلات صورت گرفته میزان تبعیت دانش آموزان در حیطة های شستشوی دست به خصوص استفاده از محلول الکلی در زمان تغذیه به طور معنی داری افزایش یافته بود به طوری که بیش از 80 درصد دانش آموزان در موقعیت های تعریف شده از اصول صحیح استفاده می کردند.

نتیجه گیری:

وقتی آموزش سلامت موثر است که برای آن زمان صرف شود و با اطلاعات دقیق از محیط، نیاز های آموزشی استخراج و الویت بندی شود و هر الویت آموزشی بسته به گروه ه هدف آن برای اجرا ، طراحی و سپس اقدام گردد و در نهایت ارزشیابی شود . مدرسه در هر جامعه یک نهاد بنیادی است که علاوه بر امکان توسعه بهداشت دانش آموزان توسعه بهداشت تمامی جامعه را به وجود می آورد . پس اگر برنامه های آموزشی در مورد شستشوی دست در مدارس توسط مربیان بهداشت آغاز شود و این فرهنگ سازی از دوران کودکی در محیط علم و تربیت آغاز شود. مطمئنا دانش آموزان امروز که آینده سازان فردا و در موقعیت های پرستار، جراح، پزشک و.... قرار خواهند گرفت این چنین بینش و نگرشی را از کودکی فرا گرفته اند.

کلید واژه ها: بهداشت دست، آموزش مدارس، هند راب